УДК 336.71

Олександр МОМОТ

РОЛЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ БАНКІВ У ТРАНСМІСІЇ ГЛОБАЛЬНОГО СИСТЕМНОГО РИЗИКУ

Досліджено процеси трансмісії транснаціональними банками глобального системного ризику в рамках "теорії зараження фінансових ринків". Проаналізовано вплив "ефекту загального кредитора" на розповсюдження кризових явищ між економіками різних країн. З'ясовано напрями впливу транскордонних зв'язків транснаціональних банків на фінансову стійкість банківської системи країни. Висвітлено підходи до ідентифікації глобально системно важливих банків відповідно до міжнародної практики, визначено завдання щодо посилення регулювання та нагляду за діяльністю транснаціональних банків.

Ключові слова: *фінансова глобалізація, транснаціональні банки, глобальний системний ризик, зараження фінансового ринку, глобально системно значимий банк.*

Александр МОМОТ

Роль транснациональных банков в трансмиссии глобального системного риска

Исследованы процессы трансмиссии транснациональными банками глобального системного риска в рамках "теории заражения финансовых рынков". Проанализировано влияние "эффекта общего кредитора" на распространение кризисных явлений между экономиками различных стран. Выяснено направления влияния трансграничных связей транснациональных банков на финансовую устойчивость банковской системы страны. Освещены подходы к идентификации глобально системно значимых банков в соответствии с международной практикой, определены задачи по усилению регулирования и надзора за деятельностью транснациональных банков.

Ключевые слова: *финансовая глобализация, транснациональные банки, глобальный системный риск, заражение финансового рынка, глобально системно значимый банк.*

Oleksandr MOMOT

The role of transnational banks in the transmission of global systemic risk

Introduction. *One of the manifestations of financial globalization is the formation and development of cross-border links of transnational banks. This expands opportunities for investment and contributes to the economic development of many countries. At the same time, the increasing complexity of financial ties strengthens the cross-border interdependence of transnational banks, leading to the transfer of financial shocks that arise in some countries to others.*

© Олександр Момот, 2017

The purpose. *The article aims to explore the role of multinational banks in the transmission of global systemic risk, identify existing problems supervision of multinational banks as globally systemically important financial institutions and identify solutions.*

Results. *The article deals with the processes of transmission by transnational banks of global systemic risk in the framework of the "theory of infection of financial markets". The influence of the "general creditor effect" on the spread of crisis phenomena between the economies of different countries is analyzed. The direction of influence of cross-border links of transnational banks on financial stability of the banking system of the country is clarified. Approaches to the identification of globally systemically important banks have been highlighted in accordance with international practice, and tasks have been identified to strengthen regulation and supervision of the activities of transnational banks.*

Conclusion. *Today, regulators have limited ability to prevent the transmission of global systemic risk multinational banks. Many institutional mechanisms exist at national level and aimed at maintaining the financial stability of banking systems and crisis management of banks, there are no globally. However, only coordinated decisions on measures of overcoming the crisis can ensure effective implementation of anti-crisis programs globally.*

Keywords: *financial globalization, transnational banks, global systemic risk, financial contagion, global systemically important bank.*

JEL Classification: E58, E64, G21.

Постановка проблеми. Одним із проявів фінансової глобалізації є формування та розвиток транскордонних зв'язків транснаціональних банків, що веде до утворення агломерацій фінансової активності або глобальних фінансових центрів з підвищеною концентрацією капіталу – так званих "глобальних фінансових хабів" (global hubs), які є "вузлами" глобальних мереж фінансових установ, що працюють відразу в кількох сегментах глобальної фінансової системи та, за рахунок цього, об'єднують різні країни і континенти. Позитивним аспектом транснаціоналізації фінансових зв'язків банківських установ є розширення можливостей для інвестування, що сприяє економічному розвитку в багатьох країнах. Водночас, ускладнення фінансових зв'язків посилює транскордонну взаємозалежність транснаціональних банків, що сприяє передачі фінансових шоків, які виникають в одних країнах, до інших, та призводить до негативних наслідків у глобальному масштабі.

У зв'язку з викладеним, потребують поглибленого вивчення та наукового пошуку питання: чи можуть фінансові проблеми в діяльності окремого транснаціонального банку спричинити розгортання фінансової кризи в країнах присутності такого банку? Якщо так, то які заходи варто вживати органам державного чи, можливо, міждержавного нагляду для недопущення такого розвитку подій? Іншим актуальним питанням є з'ясування, чи стає більш вразливою або, можливо, навпаки, більш стійкою банківська система країни базування транснаціональних банків за рахунок того, що такі банки тісно взаємопов'язані між собою в рамках глобальної банківської мережі. Адже, якщо банківська система, завдяки діяльності транснаціональних банків, зміцнюється, то регулюючі органи мають всі-

ляко стимулювати таку діяльність. Якщо ж транснаціональні фінансові зв'язки банків, навпаки, дестабілізують національні банківські системи, то органам державного нагляду слід обмежувати окреслені тенденції. Відсутність однозначних відповідей на поставлені питання свідчить про актуальність обраної тематики дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню впливу діяльності банківських установ на рівень системного ризику в країні приділяють увагу багато економістів, серед яких слід відзначити праці українських дослідників: І. Бєлової, М. Диби, А. Кияк, І. Краснової, В. Лавренюк, Л. Примостки, В. Міщенко, Р. Набок, С. Науменкової [1-6] та ін., а також праці зарубіжних вчених Т. Адама, С. Бенецької, П. Глассермана, Н. Здорової, Дж. Стігліца, О. Сучкової, Х. Янга [7-10] та ін. Особливу увагу вчені приділяють реалізації системного ризику саме в банківській сфері, що обумовлюється особливим місцем банківських установ у фінансових системах різних країн. Проте, незважаючи на наявність значного наукового доробку, подальші наукові пошуки у напрямку з'ясування ролі транснаціональних банків у трансмісії глобального системного ризику залишаються актуальними. Адже, акумулюючи та перерозподіляючи між країнами масштабні потоки грошового капіталу, транснаціональні банки впливають на обсяги та напрями його руху між країнами, динаміку курсів валют та інших фінансових активів. Тому погіршення фінансового стану або банкрутство транснаціонального банку може зумовити проблеми в глобальній фінансовій системі, що також негативно відобразиться на реальному секторі економіки. Зокрема, частковий продаж банками своїх активів, у разі виникнення в них істотних проблем, може спровокувати паніку на фінансових ринках. Прикладом негативних впливів, що обумовили ланцюгову реакцію на глобальному фінансовому ринку, стало банкрутство банків Merrill Lynch та Lehman Brothers.

Метою статті є дослідження ролі транснаціональних банків у трансмісії глобального системного ризику, виявлення наявних проблем нагляду за діяльністю транснаціональних банків як глобально системно значимих фінансових установ та окреслення шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Системний ризик – це ймовірність настання негативних змін у фінансовій системі та економіці конкретної країни, що впливає на фінансову стабільність глобальної економіки. Глобальними вважаються системні ризики, негативні наслідки реалізації яких виявляються в глобальному масштабі.

У сучасній економічній літературі процеси реалізації глобального системного ризику описані за допомогою теорії зараження фінансових ринків, відповідно до якої розгортання фінансової кризи порівнюється з інфікуванням вірусом, що з'являється як несподівана, практично миттєва ланцюгова реакція фінансових ринків на дію тригерів кризових явищ. Відповідно до підходу МВФ, зараження фінансових ринків (financial market spillover) трактується як розповсюдження шоку, що виникає в одній країні, на інші регіони через тісні торговельні та фінансові взаємозв'язки [11].

Системний ризик реалізується в фінансовому просторі за двома векторами розповсюдження: вертикальним і горизонтальним. Вертикальне проникнення "фінансової інфекції" відбувається за ієрархією організаційних структур фінансових холдингів і конгломератів. Горизонтальне зараження в межах банківського сектору відбувається через взаємні зв'язки банків-кореспондентів, вкладників, позичальників і кредиторів. Прикладом горизонтального

зараження є “ефект доміно” [12], при якому дефолт одного банку спричинює дефолт пов’язаного з ним банку, той, у свою чергу, порушує роботу третього банку і т. д. Також відбувається поширення системного ризику між секторами фінансового ринку на відповідні види фінансових інститутів.

Зараження фінансових ринків має свої характерні прояви:

– по-перше, шоки транслюються в ті сегменти фінансового ринку, в яких вони з’явилися в країні-джерелі зараження;
– по-друге, ефекти зараження глибше проявляються в країнах, що розвиваються. При цьому, якщо в розвинених країнах трансмісія стресу головним чином здійснюється через фінансові взаємозв’язки банківських установ, то для країн, що розвиваються, основним каналом зараження залишаються торговельні зв’язки;
– по-третє, наявність економічних дисбалансів не є обов’язковою умовою для розгортання фінансової кризи. Вони можуть існувати тривалий час, поки не з’явиться тригер, що запустить ефект фінансового зараження [13].

Поширення кризи через фінансові взаємозв’язки транснаціональних банків може відбуватися за різними каналами. Один із них – через так званий “ефект загального кредитора” (common lender contagion) [13], який можна продемонструвати на прикладі. У випадку, якщо в країнах А і В приватний сектор отримує кредити переважно у банків з країни С (загальний кредитор), то при виникненні шоку в країні А може підвищуватися кредитний ризик банків в країні С. При цьому поширення нестабільності з А до В відбувається за рахунок наявності загального кредитора, навіть якщо безпосередньо А і В не пов’язані між собою. Таким чином, через загального кредитора шоки в банківській сфері можуть передаватися з одного регіону до іншого.

На нашу думку, для оцінювання напряму впливу транскордонних зв’язків на банківську систему конкретної країни важливо розрізняти, чи ці зв’язки зосереджені в сфері формування банківських активів, чи в сфері залучення пасивів (іншими словами, це “вихідні” або “вхідні” зв’язки). Банківська система країни, в якій транскордонні зв’язки банків зосереджені в основному в сфері залучення коштів (“вхідні” зв’язки) більш вразлива, ніж в країнах, де ці зв’язки концентруються в сфері розміщення банківських активів (“вихідні” зв’язки).

В умовах розповсюдження фінансового зараження нагальної необхідності набуває міжнародна координація органів нагляду країн походження шоків та країн, приймаючих шоки. В іншому разі можливе виникнення ситуації, коли одна країна намагається подолати кризу шляхом, наприклад, зниження процентних ставок для стимулювання ділової активності, що в короткостроковому періоді може призвести до відтоку капіталу в держави з більш високими процентними ставками та негативно позначитися на їх економічних показниках. Незважаючи на таку потребу, на сьогодні можна констатувати, що нагляд над транснаціональними фінансовими інститутами розпорошений між органами багатьох країн, які не мають достатньо можливостей для обміну інформацією та координації дій. Однак певні міжнародні ініціативи, спрямовані на вирішення такої ситуації, існують.

Так, у 2009 р. Міжнародний валютний фонд, спільно з Радою з фінансової стабільності (Financial Stability Board, FSB) та Банком міжнародних розрахунків провів дослідження, спрямовані на ідентифікацію системно значимих фінансових установ [14].

У жовтні 2012 р., з метою підвищення економічної безпеки і стабільності валютно-фінансової системи Європейського Союзу було створено європейський Банківський союз з єдиним наглядовим механізмом (Single Supervisory Mechanism), що застосовується до банків, баланс яких перевищує 30 млрд євро або становить понад 20% ВВП країни базування, але, в будь-якому випадку, контролю Європейського центрального банку підлягають три найбільших банки кожної країни-члена ЄС.

Також у 2011 р. була затверджена методика виявлення глобальних системно значимих банків, що ґрунтується на застосуванні індикаторного підходу [15]. У 2013 р. така методика була оновлена в частині розширення вимог до достатності капіталу системно важливих банків [16]. Відповідно до останніх змін, при ідентифікації глобально системно значимих банків розглядаються такі групи індикаторів системної значущості, як: міжнародна діяльність, розмір, взаємопов'язаність, взаємозамінність і ступінь складності організації банку. Кожна група індикаторів має однакову вагу – 20% і складається (крім групи "розмір") з кількох показників, які також мають однакову вагу всередині групи (табл. 1).

Для кожного банку значення того чи іншого індикатора є відносною величиною, що розраховується шляхом ділення значення такого індикатора на сумарне значення індикаторів банків у виборці. Всі індикатори зважуються за присвоєними їм вагами і, таким чином, оцінка глобальної системної значимості отримується шляхом підсумовування всіх зважених індикаторів.

Базельським комітетом також встановлені додаткові індикатори, які враховуються при винесенні суджень органами нагляду: для індикаторів міжнародної діяльності банку це – частка доходів банку за межами внутрішнього ринку в сукупних доходах, частка міжнародних вимог і зобов'язань у сукупних активах і зобов'язаннях; розміру банку – сукупні або чисті доходи, обсяг ринкової капіталізації; взаємозамінності банку – сукупна ринкова вартість угод РЕПО, зворотного РЕПО та кредитування цінними паперами, сукупна ринкова вартість похідних фінансових інструментів на позабіржовому ринку; ступеня складності організації банку – кількість юрисдикцій, в яких представлений банк.

Для ранжирування банків за ступенем їх глобальної системної значущості всі банки поділяються на кілька груп. Для кожної групи встановлюються свої вимоги до достатності капіталу. Крім того, створено додаткову групу з більш високими вимогами до достатності капіталу, щоб банки не прагнули збільшувати ступінь своєї системної значущості. Граничні значення оцінок системної значущості переглядаються раз в 3–5 років, а оцінка по кожному банку оновлюється щорічно (табл. 2).

Зазначені групи визначаються залежно від їх відповідності вимогам до формування буферу підтримки базового капіталу першого рівня. Буфер виражається в частці активів на балансі банку, зважених за рівнем ризику (risk-weighted assets, RWA). Поетапне нарощування значень буфера починається з 1% ("нижня" група), далі – 1,5% (друга група), 2% (третя група), 2,5% (четверта група) до 3,5% ("верхня" група, традиційно порожня). Чим більш глобально значимим є банк, тим більшим є значення буфера. Якщо розмір капіталу першого рівня приймає граничне значення, то банк належить до групи більш високого порядку (наприклад, якщо розмір капіталу першого рівня становить 2%, то банк належить до 4, а не до 3 групи).

В якості джерела покриття збитків прийнято капітал першого рівня, умовний капітал (contingent capital) і боргові інструменти, конвертовані в капітал (bail-in debt

Таблиця 1

Індикатори та критерії глобальної системної значимості банків*

Критерії (вага, %)	Індикатори	Вага окремого індикатора (%)
Міжнародна діяльність (20%)	Міжнародні вимоги – містять вимоги банку (або його філії) в одній країні до позичальників в іншій країні, вимоги філії банку в іншій країні до позичальників в цій країні в іноземній і місцевій валюті	10
	Міжнародні зобов'язання – містять всі зобов'язання банківської організації стосовно юридичних осіб за межами внутрішнього ринку і до нерезидентів на внутрішньому ринку; зобов'язання в середині банківської групи	10
Розмір (20%)	Сукупні активи (як визначено в Базелі III, для розрахунку коефіцієнта левериджу)	20
Взаємопов'язаність (20%)	Фінансові активи – містять обсяг виданих коштів фінансовим організаціям; обсяг цінних паперів, випущених іншими фінансовими організаціями та придбаних банком; чисту ринкову вартість угод зворотного РЕПО; чисту ринкову вартість обсягу кредитування фінансових організацій цінними паперами; чисту ринкову вартість похідних фінансових контрактів з фінансовими організаціями на позабіржовому ринку	6,67
	Фінансові пасиви – містять депозити від фінансових організацій; цінні папери, випущені банком і придбані іншими фінансовими організаціями; чисту ринкову вартість угод РЕПО; чисту ринкову вартість цінних паперів, отриманих від фінансових організацій; чисту ринкову вартість похідних фінансових контрактів з фінансовими організаціями на позабіржовому ринку	6,67
	Частка ринкового фінансування (wholesale funding) у сукупних зобов'язаннях	6,67
Взаємозамінність / фінансова інфраструктура установи (20%)	Активи на зберіганні у банку	6,67
	Обсяг розрахунків, здійснюваних через платіжні системи	6,67
	Обсяг розміщених заявок на ринку цінних паперів	6,67
Ступінь складності установи (20%)	Номінальна вартість похідних фінансових інструментів на позабіржовому ринку – містить укладені, але ще не закриті угоди	6,67
	Активи третього рівня (неліквідні активи, чию вартість не можна визначити, використовуючи ринкові ціни або моделі)	6,67
	Обсяг торгового портфеля та портфеля цінних паперів на продаж	6,67

* Складено на основі [15].

Таблиця 2

Мінімальні додаткові вимоги до достатності капіталу глобальних системно значимих банків [16]

Група	Порогові значення	Базовий капітал 1-го рівня як % від активів, зважених на ризик
5 (порожня)	D – E	3,5%
4	C – D	2,5%
3	B – C	2%
2	A – B	1,5%
1	Точка відсікання – A	1,0%

and capital instruments). Згідно з позицією Базельського комітету, капітал першого рівня є найпростішим і ефективним джерелом додаткового покриття збитків. Тобто, зменшення ймовірності дефолту глобально системно значимих банків досягається за рахунок більш високих вимог до достатності капіталу і якості активів, що приймаються для покриття збитків.

У 2016 р. Рада з фінансової стабільності презентувала оновлений список транснаціональних банків, які, на думку експертів ради, мають найбільшу значимість для світової економіки. До списку увійшли 30 банків з Європи, США, Китаю і Японії. З них 15 банків – європейські: Barclays, BNP Paribas, Credit Agricole, Credit Suisse, Deutsche Bank, Group BPCE, ING Bank, HSBC, Nordea, Royal Bank of Scotland, Santander, Societe Generale, Standard Chartered, UBS і Unicredit. Вісім – американських: Bank of America, Bank of New York Mellon, Citigroup, Goldman Sachs, JP Morgan Chase, Morgan Stanley, State Street і Wells Fargo. Чотири – китайських: Agricultural Bank of China, Bank of China, China Construction Bank і Industrial and Commercial Bank of China. Три – японських: Mitsubishi UFG, Mizuho і Sumitomo Mitsui. Очолили список Citigroup і JP Morgan Chase [17].

Розподіл глобально системно значимих банків за групами, відповідно до вимог до достатності капіталу станом на листопад 2016 р., поданий у табл. 3.

На нашу думку, запропонована методика має низку недоліків.

По-перше, використання однакових ваг для кожної групи індикаторів системної значимості (а також всередині кожної групи) не цілком коректно. Зокрема, банк з великим обсягом зобов'язань перед іншими фінансовими установами може нести більший системний ризик, ніж банк, що має більший обсяг вимог до інших установ.

По-друге, збільшення капіталу не завжди є єдиним і найвірнішим способом вирішення проблеми фінансової нестабільності, особливо зважаючи на поточні проблеми у світовій економіці. Одним із наслідків запровадження підвищених вимог до достатності капіталу глобально системно значимих банків може бути зростання нерегульованого тіньового банківського сектору, що посилить системні ризики.

По-третє, встановлення додаткових вимог до достатності капіталу не вирішує проблему якості активів банку.

По-четверте, відсутні глобальні схеми санації глобально системно значимих банків, не визначений офіційний глобальний кредитор в останній інстанції для таких банків для вирішення проблем підтримки ліквідності в іноземних валютах.

Таблиця 3

Розподіл глобально системно значимих банків за групами, відповідно до вимог до достатності капіталу станом на листопад 2016 року [16]

Група	Глобальні системно важливі банки в межах кожної групи
5	Порожня група
4	Citigroup, JP Morgan Chase
3	Bank of America, BNP Paribas, Deutsche Bank, HSBC
2	Barclays, Credit Suisse, Goldman Sachs, Industrial and Commercial Bank of China Limited, Mitsubishi UFJ FG, Wells Fargo
1	Agricultural Bank of China, Bank of China, Bank of New York Mellon, China Construction Bank, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, ING Bank, Mizuho FG, Morgan Stanley, Nordea, Royal Bank of Scotland, Santander, Société Générale, Standard Chartered, State Street, Sumitomo Mitsui FG, UBS, Unicredit Group

Висновки. Підводячи підсумки, зазначимо, що сьогодні регулятивні органи мають досить обмежені можливості для запобігання трансмісії глобального фінансового ризику транснаціональними банками. Багато інституційних механізмів, що існують на національному рівні і спрямовані на підтримання фінансової стабільності банківських систем та антикризове управління банками, відсутні на глобальному рівні. Міжнародні ініціативи щодо розвитку багатостороннього нагляду за діяльністю глобально системно значимих баків, в основному, зорієнтовані на національний рівень. Однак тільки скоординоване прийняття рішень про проведення заходів із виходу з кризи може забезпечити ефективну реалізацію антикризових програм у глобальному масштабі, тому розвиток таких ініціатив є напрямом подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Бєлова І.В. Теоретичні та методичні аспекти визначення системно важливих банків [Електронний ресурс] / І.В. Бєлова // Ефективна економіка. – 2015. – № 6. – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4138.

2. Кияк А.Т. Концептуальні засади регулювання системно важливих банків / А.Т. Кияк // Ринок цінних паперів. – 2016. – № 6–7. – С. 78–86.

3. Системно важливі банки в інституційній архітектоніці банківської системи / Банківська система України: інституційні зміни та інновації : кол. моногр. / В.В. Лавренюк Л.О. Примостка, М.І. Диба, І.В. Краснова [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2015. – 434 с.

4. Міщенко В.І. Поняття системного ризику та підходи до визначення системно значущих банків / В.І. Міщенко, С.В. Науменкова // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий економічний простір : збірник наукових праць / НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2014. – Вип. 1 (105). – С. 186–196.

5. Набок Р.В. Системно важливі банки: підходи до побудови нагляду / Р.В. Набок // Вісник НБУ. – 2014. – № 7. – С. 39–43.

6. Примостка О.О. Методологія визначення системно важливих фінансових організацій / О.О. Примостка // Вісник ЖДТУ. – 2014. – № 4(70). – С. 175–181.

7. Adam T. Financial stress spillover & financial linkages between the Euro Area & the Czech Republic / T. Adam, S. Benecka // Czech Journal of Economics and Finance. – 2013. – Vol. 63. – No. 1. – P. 46–64.

8. Glasserman P. How Likely is Contagion in Financial Networks? / P. Glasserman, H. Young // Office of Financial Research. – 2013. – June 21. – Working Paper № 0009. – P. 1–28.

9. Сучкова Е.О. Системно значимые банки: выявление критериев и оценка рисков для банковской системы / Е.О. Сучкова, Н.В. Здорова // Банковское дело. – 2014. – № 33(609). – С. 17–24.

10. Stiglitz J.E. Contagion, liberalization and the optimal structure of globalization / J.E. Stiglitz // Journal of Globalization and Development. – 2010. – Vol. 1. – Issue 2. – Article 2. – P. 1–39.

11. Financial contagion in the era of globalized banking? // OECD Economics Department Policy Notes. – 2012. – № 14. – P. 3–8.

12. Markwat T. Contagion as a domino effect in global stock markets / T. Markwat, E. Kole, D. Dijk // Journal of Banking & Finance. – 2009. – N 33 (11). – P. 1996–2012.

13. Consolidated Spillover Report. 2011. International Monetary Fund [Electronic resource]. – Access mode: https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2011/071111.pdf.

14. Guidance to assess the systemic importance of financial institutions, markets and instruments: initial considerations [Electronic resource]. – Access mode : https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/100109a.pdf.

15. Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement [Electronic resource] : Consultative Document ; Basel Committee on Banking Supervision // Bank for International Settlements. – 2011. – 26 p. – Access mode : http://www.bis.org/publ/bcbs201.pdf.

16. Global systemically important banks: updated assessment methodology and the higher loss absorbency requiremen [Electronic resource]. – Access mode : thttp://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf.

17. 2016 update of list of global systemically important banks (G-SIBs) [Electronic resource] // Financial Stability Board (FSB). – Access mode : http://www.fsb.org/wp-content/uploads/2016-list-of-global-systemically-important-banks-G-SIBs.pdf.

References

1. Bielova, I.V. (2015). Teoretychni ta metodychni aspekty vyznachennia systemno vazhlyvykh bankiv [Theoretical and methodological aspects of the definition of systemically important banks]. Efektyvna ekonomika – Efficient economy, 6. – Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4138.

2. Kyiak, A.T. (2016). Kontseptualni zasady rehulyuvannia systemno vazhlyvykh bankiv [The conceptual basis for regulating systemically important banks]. Rynok tsinnykh paperiv – Securities market, 6–7, 78–86 [in Ukrainian].

3. Lavrenyuk, V.V., Prymostka, L.O., Dyba, M.I., Krasnova, I.V. & et al. (2015). Systemno vazhlyvi banky v instytutsiyniy arkhitektonitsi bankivskoi systemy [Systemically important banks in the banking system of institutional architectonics]. Bankivska systema Ukrainy: instytutsiyni zminy ta innovatsii – The banking system of Ukraine: institutional change and innovation. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

4. Mishchenko, V.I. & Naumenkova, S.V. (2014). Ponyattia systemnoho ryzyku ta pidkhody do vyznachennia systemno znachushchykh bankiv [The concept of systemic risk and systemic approaches to defining important banks]. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. Problemy intehratsii Ukrainy u svitovyi ekonomichnyi prostir – Socio-economic problems of the modern period Ukraine. The problems of integration of Ukraine into the world economy. (Vol. 1 (105). Lviv [in Ukrainian].

5. Nabok, R.V. (2014). Systemno vazhlyvi banky: pidkhody do pobudovy nahliadu [Systemically important banks: approaches to construction supervision]. Visnyk NBU – Bulletin of NBU, 7, 39–43 [in Ukrainian].

6. Prymostka, O.O. (2014). Metodolohia vyznachennia systemno vazhlyvykh finansovykh orhanizatsiy [Methodology to indentify systemically important financial institutions]. Visnyk ZhDTU – Bulletin of ZSTU, 4(70), 175-181 [in Ukrainian].

7. Adam, T., Benecka, S. (2013). Financial stress spillover & financial linkages between the Euro Area & the Czech Republic. Czech Journal of Economics and Finance, 1, 46–64 (Vol. 63).

8. Glasserman, P. & Young, H. (2013). How likely is contagion in financial networks? Office of Financial Research. Working Paper, 0009, 1–28.

9. Suchkova, E.O. & Zdorova, N.V. (2014). Sistemno znachimye banki: vyjavlenie kriteriev i ocenka riskov dlja bankovskoj sistemy [Systemically important banks: identifying criteria and assessing risks for the banking system]. Bankovskoe delo – Banking, 33(609), 17–24 [in Russian].

10. Stiglitz, J.E. (2010). Contagion, liberalization and the optimal structure of globalization. Journal of Globalization and Development. (Vol. 1), (Issue 2), (Article 2), (pp. 1–39).

11. OECD. (2012). Financial contagion in the era of globalized banking? Economics Department Policy Notes, 14, 3–8.

12. Markwat, T, Kole, E. & Dijk, D. (2009). Contagion as a domino effect in global stock markets. Journal Of Banking & Finance, 33 (11), 1996–2012.

13. International Monetary Fund. (2011). Consolidated Spillover Report. Available at: https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2011/071111.pdf [in English].

14. Guidance to assess the systemic importance of financial institutions, markets and instru-

ments: initial considerations. Available at: https://www.imf.org/external/np/g20/pdf/100109a.pdf.

15. Basel Committee on Banking Supervision. (2011). Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement. Consultative Document. Bank for International Settlements. Available at: http://www.bis.org/publ/bcbs201.pdf.

16. Global systemically important banks: updated assessment methodology and the higher loss absorbency requiremen. Available at: thttp://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf.

17. 2016 update of list of global systemically important banks (G-SIBs) Financial Stability Board. Available at: http://www.fsb.org/wp-content/uploads/2016-list-of-global-systemically-important-banks-G-SIBs.pdf.

Стаття надійшла до редакції 09.05.2017.